

In a penal colony №5 convicts hold out in chambers for two persons. Convicts are under an obligation always to wear clothes only specially standard. During walks, visit of bath-house or rest room, contacts between convicts from different chambers is forbidden. All actions are produced on the command of supervisor (subaltern) exceptionally, any action takes place under surveillance no less then three employees, and mass measures for example sporting competitions, revision of movies, school and professional studies, are not conducted in general. Convicts give short-term appointments only and protracted appointments are forbidden. Convicts gives a every-day walk by duration one hour and a half. Interestingly, that walk comes two by two, namely with a neighbor on a chamber. For a day convicts not only to lie down but also sit down into sleeping places in chambers is forbidden. During every leading out convict from the chamber of him search carefully. Chambers are also subject to the search not less than as one time on twenty-four hours.

Key words: *punishment, prison, convict, mode, duties.*

УДК 311.42:34.01

С.В. Пеньков

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА І ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

У статті розглянуто основні загальні характеристики й типові проблеми інформаційно-аналітичного забезпечення органів внутрішніх справ України як самостійної системи управління правоохоронною діяльністю відомства; принципи та пріоритети організації інформаційно-аналітичної діяльності в напрямі вивчення проблем забезпечення правопорядку й громадської безпеки.

Ключові слова: *інформаційно-аналітичне забезпечення, протидія злочинності, інформаційно-аналітична система, інформаційно-аналітична робота, характеристика інформаційно-аналітичної діяльності, управління правоохоронним органом.*

Постановка проблеми. Результативність боротьби зі злочинними діяннями в правоохоронній діяльності залежить від належної організації її інформаційного забезпечення, що представляє собою систему збору, оброблення, накопичення й використання інформації, що має значення для виявлення, попередження й розслідування злочинних проявів.

Особливе значення для ефективної діяльності підрозділів Департаменту інформаційно-аналітичного забезпечення МВС України має будь-яка соціальна інформація, що містить відомості, які можна використовувати для протидії злочинності. Такі відомості повинні стосуватися всього процесу протидії злочинності або якого-небудь його елементу, бути конкретними, достатньо повними й достовірними.

Проведений нами аналіз підсистем, характерних для організації інформаційно-аналітичного забезпечення ОВС, свідчить про відсутність стрижневих вертикальних структур, які вочевидь мають виконувати профільні підрозділи в територіальних органах, у результаті чого підсистема інформаційно-аналітичної діяльності набуває поліцентричного характеру.

Обґрунтованість такого підходу до організації інформаційно-аналітичної діяльності зумовлена тим, що має місце специфіка по різних напрямках діяльності, що припускає найбільш ефективне забезпечення інформацією фахівцями того напрямку, де в подальшому планується використовувати підготовлену інформацію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню різноманітних аспектів і напрямів інформаційного забезпечення діяльності оперативних підрозділів ОВС МВС України приділяли увагу такі сучасні українські вчені, як К.В. Антонов, О.М. Бандурка, Б.І. Бараненко, Г.М. Бірюков, Е.О. Дідоренко, О.Ф. Долженков, І.П. Козаченко, Я.Ю. Кондратьєв, В.І. Лебеденко, Д.А. Михайличенко, Д.Й. Никифорчук, Ю.Ю. Орлов, М.А. Погорельський, Б.Г. Розовський, В.В. Шендрик, І.Р. Шинкаренко, І.Ф. Хараберюш та ін.). Наукові праці згаданих учених характеризуються дуже широким спектром піднятих у них проблем. Сьогодні ці питання залишаються предметом наукових розробок і молодих українських учених, які ратують за становлення норм і підвищення ефективності інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронної діяльності ОВС. Ми ж розглянемо лише деякі сучасні аспекти й проблеми інформаційного забезпечення діяльності ОВС.

Формування цілей. Метою статті є розгляд основних загальних характеристик і типових проблем інформаційно-аналітичного забезпечення органів внутрішніх справ України як самостійної системи управління правоохоронною діяльністю відомства, принципів та пріоритетів організації інформаційно-аналітичної діяльності в напрямі вивчення проблем забезпечення правопорядку й громадської безпеки.

Виклад основного матеріалу. Однією з умов успішного вирішення завдань у сфері протидії злочинності є попередній збір, оброблення, накопичення й наступний аналіз інформації, що вказує на різні ознаки протиправної діяльності.

Інформаційно-аналітичне забезпечення органів внутрішніх справ (далі – ОВС) являє собою самостійну систему, яка характеризується певними принципами організації та управління, що має властиві їй функції й чітко сформульовані цілі розвитку як на найближчий, так і на перспективний періоди, і складається із підсистем, між якими існують стійкі структурні зв'язки. Інформаційно-аналітичне забезпечення організаційно входить у систему управління правоохоронним органом, забезпечуючи у своїй діяльності досягнення завдань і цілей створення останнього.

Наразі інформаційно-аналітичною діяльністю в ОВС зайняті різні адміністративні підсистеми. Як свідчить аналіз організації інформаційно-аналітичної діяльності ОВС, її елементи розосереджені по різних напрямках відомчого управління. Більшість фахівців, які займаються в територіальних органах інформаційно-аналітичною роботою, також розосереджені по різних підрозділах і службах.

Характеризуючи відомчу інформаційно-аналітичну систему слід зазначити, що вона належить до числа стійких утворень, які діють протягом значного періоду часу. Тому для неї характерний стійкий тип зв'язків як усередині системи, так і між системою і середовищем діяльності підрозділів ОВС. Це відбивається, зокрема, у довготривалому характері відносин між ланками однієї системи, у повторюваності ситуацій взаємодії та однаковості при їх вирішенні, у сталості адміністративних процедур, у стабільності комунікаційної структури тощо. Основою такого роду стійкості слугує нормативна урегульованість відносин, а також певним чином кадрова і «процесуальна» послідовність у сфері відомчого регулювання.

Результуючим показником характеристики інформаційно-аналітичної діяльності ОВС є її цілісність, певна функціональна відособленість і обмеженість від середовища [1, с. 44].

Зазначимо, що вивчення існуючих інформаційних банків даних правоохоронних органів основних суб'єктів протидії кримінальним загрозам показує, що практично вся система інформаційно-аналітичної роботи, включаючи її криміналістичну, оперативно-розшукову та кримінально-процесуальну складові, використовується для забезпечення розслідування вже скоєних злочинів, а не на завчасне їх виявлення. Ця проблема типова і для ОВС, система інформаційного забезпечення яких не націлена на пошук і накопичення інформації, за допомогою якої можливо передбачити розвиток кримінальних подій і вживати попереджувальні заходи.

До систем інформаційно-аналітичного забезпечення сьогодні об'єктивно пред'являються все нові вимоги, пов'язані з їх здатністю не тільки вивчати й прогнозувати на основі системного підходу внутрішні протиріччя в розвитку держав, регіонів, але й формулювати нетривіальні проблеми на основі нових концептуальних і методологічних підходів [2].

Ідеться про вироблення оновлених принципів та пріоритетів організації інформаційно-аналітичної діяльності в галузі вивчення проблем забезпечення правопорядку й громадської безпеки, що адекватно відображають тенденції, пов'язані з виникненням нових кримінальних небезпек, загроз, ризиків. Особливе значення в діяльності інформаційно-аналітичних підрозділів набуває аналіз, власне, ендогенних реакцій економіки, соціальної, політичної, духовної, нормативно-ціннісної сфер, а також сама ступінь керованості цими реакціями при використанні тих чи інших способів державного регулювання.

Інформаційно-аналітична робота, як уже нами підкреслювалося - це багаторівневий процес, особливості якого залежать від характеру та спрямованості завдань, використовуваних засобів і методів, організаційно-управлінської структури об'єкта.

Стосовно до нашої проблематики, інформаційно-аналітична робота на рівні окремого регіону обслуговування повинна, передусім, виводити на розуміння й виявлення основних труднощів і протиріч, що перешкоджають динамічному розвитку правоохоронної системи регіональної організації. Крім того, її цілі полягають у виявленні факторів і сил, які впливають на цю проблему, ретельному вивченні важливих аспектів узасмозв'язку між розглянутою проблемою й загальними цілями організації, визначення, наскільки регіональна організація здатна здійснювати зміни й вирішувати проблеми.

Виявлення подібних проблем і суперечностей у розвитку правоохоронної системи регіональної організації є умовою для подальшого вироблення управлінських рішень про необхідність управлінського впливу, його спрямованості й вибору адекватних засобів.

Але головне, інформаційно-аналітична робота покликана виконати основне завдання - дати цілісне, усебічне уявлення про проблеми в правоохоронній сфері регіону. Адже такі проблеми завжди обумовлені конкретною обстановкою, тобто комплексом певних умов. Але при цьому вони не відокремлені від інших соціальних проблем, а пов'язані. Логічно, що інформаційно-аналітична робота складається і реалізується за допомогою таких процедур: а) виявлення правоохоронної проблеми; б) збір даних про оперативну обстановку; в) аналіз даних; г) синтез; д) висновок.

Початковим етапом у цьому процесі є стадія, пов'язана з виявленням та ідентифікацією правоохоронної проблеми. Проте в цьому випадку слід брати до уваги такі аспекти: за своєю сутністю така проблема завжди є усвідомленим протиріччям, яке виразилося в стурбованості органів державного управління, людей, стала мотивувати діяльність по перетворенню існуючого порядку речей. Значить, проблема завжди пов'язана органічно з поняттям норми. Отже, правоохоронна проблема, будучи «вписаною» у певний соціальний контекст, фіксує саме суспільний характер проблеми. Крім того, інформаційно-аналітична діяльність може вказати на проблему, яка існує ще в латентному вигляді, ще не проявила себе достатньо, не отримала відображення на рівні масової свідомості.

Є й інша сторона питання. Навіть якщо виявлення тенденцій до загострення криміногенної ситуації в регіоні отримало суспільне й політичне визнання, виникає досить багато питань, пов'язаних з ідентифікацією її сутності, причин, шляхів подолання.

Звідси значимість наступного етапу діагностичного процесу - збору даних про проблему. Йдеться про збір необхідної інформації щодо стану проблеми, її характеру, реальної картини. Тут найбільш використовуваними

виявляються історико-генетичні та структурно-функціональні методи. Історико-генетичні методи орієнтовані на визначення часу, витоків і причин зародження проблеми, відстеження ступеня її прояву на різних стадіях життєдіяльності регіональної системи. Україн важливим виявляється встановлення ступеня соціальної спадковості «хвороби», її зв'язності з певними традиційними установками, стереотипами поведінки і сприйняття.

Структурно-функціональні методи передбачають отримання даних про поточний стан правоохоронної проблеми, виявленні її зв'язків, елементів.

Отримана інформація виступає як у кількісних, так і в якісних показниках. Кількісна інформація про проблему являє собою набір (систему) даних про стан тих чи інших її компонентів, що піддаються прямому кількісному вимірюванню (дані про витрати на профілактику злочинності в регіоні, середньої тривалості життя, рівні доходів верств населення, схильних кримінальної залежності, характері їх побуту, рівні освіти, видах злочинів тощо). Кількісні дані є найважливішими показниками, що дозволяють ідентифікувати болочі точки в правоохоронній системі регіону. Проте в цілому вони носять безособовий характер, залишають «за кадром» суб'єктивні оцінки, абсолютизують можливості апріорних суджень і позитивних теорій.

Тобто, кількісна інформація доповнюється збором якісної соціальної інформації, пов'язаної із суб'єктивними оцінками ступеня задоволення потреб населення в стабілізації ситуації в регіоні, зниженні рівня її гостроти, які не піддаються прямому кількісному вимірюванню, а вимагають застосування більш складних прийомів непрямої оцінки. Якісна інформація пов'язана з вивченням індивідуальних і групових домагань, ціннісних орієнтацій громадян щодо проблем правопорядку й громадської безпеки в регіоні, які виявляються за допомогою суб'єктивно-оцінних індикаторів (методом опитувань) і дозволяє розкрити потенційні джерела громадської мотивації та стимулювання (як груп населення, зацікавлених у профілактиці злочинності, так і самих правопорушників).

Проте в інформаційно-аналітичній роботі важливий навіть не стільки сам факт «вилучення» соціально цінної кількісної та якісної інформації про стан і динаміку проблеми, скільки відбір з неї найбільш пріоритетної за допомогою процедур класифікації, агрегації, ранжирування, табулювання фактів і даних.

І в цьому сенсі вкрай важливим є не просто збір та систематизація емпіричних даних (формалізовані дані статистичного довідкового характеру, агентурні повідомлення, інші оперативно-службові документи, що відображають результати проведення оперативно-розшукових заходів, звернення та заяви громадян тощо). Ідеться про вихід на розуміння стійких тенденцій розвитку тих чи інших процесів, що прямо або побічно впливають на стан національної безпеки, встановлення ступеня соціальної

спадковості виниклих проблем, їх зв'язності з певними традиційними установками, стереотипами поведінки і сприйняття самого населення.

З точки зору вищезначених пріоритетів в інформаційно-аналітичній діяльності, сама аналітика повинна бути переорієнтована на дослідження основних залежностей, тенденцій, причин, диференціювання фундаментальних і другорядних подій, визначення факторів та умов, які потрібно змінити для здійснення змін у всьому процесі або організації забезпечення безпеки. У практичному сенсі це дозволяє йти від пошуку простих моделей рішення правоохоронних проблем, і орієнтуватися на аналіз якісної специфіки нових небезпек і загроз.

Слід також виділити особливу роль ресурсного забезпечення інформаційно-аналітичної роботи, яка включає в себе такі елементи: науково-методичне забезпечення; технологічне забезпечення; технічне забезпечення; кадрове забезпечення; нормативно-правове забезпечення; фінансове забезпечення; матеріальне забезпечення.

Таким чином, ми вважаємо, що сьогодні слід продовжити вдосконалення методичної та методологічної бази організаційно-управлінської діяльності ОВС, однією зі складових яких є інформаційно-аналітична робота. Для цього має бути проведений комплекс наукових досліджень із розроблення й упровадження системи моніторингу та прогнозування стану безпеки держави, а також методик комплексного аналізу та оцінки оперативної обстановки та діяльності ОВС, проведення розрахунків обсягів злочинної діяльності та оцінки збитків, завданих нею, визначення рівня латентності злочинності.

Використані джерела:

1. Кудрявцев В. Н. Организация информационно-аналитической работы в учреждениях и органах, исполняющих наказания / В. Н. Кудрявцев, А. В. Лебедев // Уголовно-исполнительная система: право, экономика, управление. 2008. № 1. – С. 41–48.
2. Барбаков О. М. Концепция информационной регионологии в структуре социального управления / О. М. Барбаков // Социология и общество. Тезисы первого всероссийского социологического конгресса «Общество и социология: новые реалии и новые идеи». – СПб : СПбГУ, 2000. – С. 431–435.

Пеньков С.В. Общая характеристика и проблемы информационно-аналитического обеспечения органов внутренних дел Украины

В статье рассматриваются основные общие характеристики и типовые проблемы информационно-аналитического обеспечения органов внутренних дел Украины как самостоятельной системы управления правоохранительной деятельностью ведомства; принципы и приоритеты организации информационно-аналитической деятельности в направлении изучения проблем обеспечения правопорядка и общественной безопасности.

Ключевые слова: *інформаційно-аналитическе забезпечення, протидіяльність злочинності, інформаційно-аналитическа система, інформаційно-аналитическа робота, характеристика інформаційно-аналитическої діяльності, управління правоохоронительним органом.*

Penkov S.V. General characteristics and problems of information and analytical support internal affairs bodies Ukraine

The effectiveness of the fight against criminal acts in law enforcement depends on the proper organization of information management, which is a system for collecting, processing, storage and use of information relevant to the detection, prevention and investigation of criminal offenses.

The article examines the main general characteristics and typical problems of information and analytical support for the bodies of internal affairs of Ukraine as an independent control system for law enforcement agencies; principles and priorities of the organization of information and analytical work in the direction of studying the problems of law and order and public safety.

Informational and analytical support of Internal Affairs is an independent system which is characterized by certain principles of organization and management, which has its specific function and clearly defined development goals for the near future as well as the prospective periods and, in turn, consists of subsystems between which there are persistent structural links. Information-analytical support organizational part of the law enforcement agency management system, ensuring its activities achieve the goals and objectives of the creation of the latter.

Information-analytical work at the level of individual service region should, first of all bring to understanding and identifying the main problems and contradictions that hinder the dynamic development of the regional law enforcement organizations. In addition, its purpose is to identify the factors and forces affecting the issue, careful study of important aspects of the relationship between the problem and the overall objectives of the organization, determining how the regional organization is able to make changes and solve problems.

In terms of the above named priorities in information-analytical activity itself analyst should be refocused on basic research dependencies, trends, causes differentiation of basic and secondary events determining factors and conditions that must change for change throughout the organization process or safety.

Today should continue to improve technical and methodological base of organization and management of the police. To this must be carried out complex research to develop and implement monitoring and forecasting of state security, as well as methods of complex analysis and assessment of the situation, of calculation of criminal activity and evaluation of damages caused by it, determine the level of latent crime.

Key words: *informational and analytical support, countering crime information analysis system, information-analytical work, characteristic of the information-analytical activities, management of law enforcement.*